

Byla C-152/05

Europos Bendrijų Komisija

prieš

Vokietijos Federacinę Respubliką

„Valstybės sąsipareigojimų nevykdymas – EB 18, EB 39 ir EB 43 straipsniai – Nacionalinės teisės aktai – Subsidijos gyvenamojo būsto statybai ar sąsigijimui asmeniniam gyvenimui suteikimo sąlygos – Gyvenamasis būstas, kuris turi būti atitinkamos valstybės narės teritorijoje“

Sprendimo santrauka

1. *Ieškinys dėl sąsipareigojimų nevykdymo – I kiteisminė procedūra – Oficialus pranešimas (EB 226 straipsnis)*
2. *Laisvas asmenų judėjimas – Darbuotojai – Sąsisteigimo laisvė – Europos Sąjungos pilietybė (EB 18, EB 39 ir EB 43 straipsniai)*

1. Pagrįstoje nuomonėje turi būti nuosekliai ir detalai išdėstytos priežastys, kodėl Komisija įsitikinusi, kad atitinkama valstybė narė nevykdė savo sąsipareigojimų pagal EB sutartį. Kita vertus, oficialiam pranešimui neturėtų būti taikomi tokie griežti tikslumo reikalavimai, nes ji visuomet sudaro tik pirmoji trumpa kaltinimų santrauka. Taigi Komisijai niekas nedraudžia pagrįstoje nuomonėje detalizuoti kaltinimų, kuriuos ji jau bendrai nurodė oficialiame pranešime.

(žr. 10 punktą)

2. Gyvenamajam būstui, esančiam kitoje valstybėje narėje, pagal savo teisės aktus neskirdama subsidijos nekilnojamajam turtui, kuri suteikiama neribotai pajamų mokesčių apmokestinamiems asmenims, valstybė narė nevykdo sąsipareigojimų pagal EB 18, EB 39 ir EB 43 straipsnius.

Iš tiesų šie teisės aktai turi atgrasomąjį poveikį neribotai pajamų mokesčių šioje valstybėje narėje apmokestinamiems asmenims, kurie pagal EB 18, EB 39 ir EB 43 straipsnius turi teisę laisvai judėti ir nori asmeniniam gyvenimui pasistatyti ar sąsigyti gyvenamąjį būstą kitoje valstybėje narėje. Tokio apribojimo negali pateisinti tikslas, kad juo siekiama skatinti gyvenamojo būsto statybą šios valstybės narės teritorijoje tam, kad būtų užtikrinta pakankama nekilnojamojo turto pasiūla, nes šis apribojimas viršija tai, kas reikalinga šiam tikslui pasiekti.

(žr. 24, 27, 31 punktus ir rezoliucinės dalies 1 punktą)

TEISINGUMO TEISMO (antroji kolegija)

SPRENDIMAS

2008 m. sausio 17 d.(*)

„Valstybės sąsipareigojimų nevykdymas – EB 18, EB 39 ir EB 43 straipsniai – Nacionalinės teisės aktai – Subsidijos gyvenamojo būsto statybai ar įsigijimui asmeniniam gyvenimui suteikimo sąlygos – Gyvenamasis būstas, kuris turi būti atitinkamos valstybės narės teritorijoje“

Byloje C-152/05

dėl 2005 m. balandžio 5 d. pagal EB 226 straipsnį pareikšto ieškinio dėl sąsipareigojimų nevykdymo

Europos Bendrijų Komisija, atstovaujama R. Lyal ir K. Gross, nurodžiusi adresą dokumentams teikti Liuksemburge,

ieškovo,

prieš

Vokietijos Federacinė Respublika, atstovaujama M. Lumma ir C. Schulze-Bahr,

atsakovo,

TEISINGUMO TEISMAS (antroji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas C. W. A. Timmermans, teisėjai J. Makarczyk (pranešėjas), P. Kriš, J.-C. Bonichot ir C. Toader,

generalinis advokatas Y. Bot,

kancleris R. Grass,

atsižvelgęs į rašytinį proceso dalį,

susipažinęs su 2007 m. birželio 28 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimas

1 Europos Bendrijų Komisija savo ieškiniu prašo Teisingumo Teismo pripažinti, kad pagal Subsidijų nekilnojamajam turtui įstatymo (Eigenheimzulagengesetz), BGBl. 1997 I, p. 734 paskelbtos redakcijos, iš dalies pakeisto 2004 m. biudžeto papildymo įstatymu (Haushaltsbegleitgesetz 2004, BGBl. 2003 I, p. 3076, toliau – EigZulG), 2 straipsnio 1 dalies pirmą sakinį netaikydama kitoje valstybėje narėje esančiam nekilnojamajam turtui subsidijos tokiam turtui, suteikiamos pajamų mokesčių neribotai apmokestinamiems asmenims, neatsižvelgiant į tai, ar pastarieji gali panašią subsidiją gauti šioje kitoje valstybėje narėje, Vokietijos Federacinė Respublika nevykdė sąsipareigojimų pagal EB 18, 39 ir 43 straipsnius.

Vokietijos teisės aktai

2 Pagal Pajamų mokesčio įstatymo (Einkommensteuergesetz, toliau – EStG), BGBl. 2002 I, p. 4210 paskelbtos redakcijos, 1 straipsnų:

„1. Fiziniai asmenys, kurių gyvenamoji vieta arba nuolatinė gyvenamoji vieta Vokietijoje, yra neribotai apmokestinami pajamų mokesčiu. <...>

2. Taip pat pajamų mokesčiu neribotai apmokestinami Vokietijos piliečiai, kurie:

1) neturi gyvenamosios arba nuolatinės gyvenamosios vietos Vokietijoje; ir

2) su nacionalinės teisės reglamentuojamu viešuoju juridiniu asmeniu turi darbo sutartį ir todėl iš nacionalinio viešojo fondo gauna darbo užmokesį, taip pat jį šeimos nariai turintys Vokietijos pilietybę arba negaunantys pajamų arba tik Vokietijoje apmokestinamų pajamų. Tai taikoma tik fiziniams asmenims, kuriems šalyje, kurioje yra jų gyvenamoji vieta arba nuolatinė gyvenamoji vieta, taikomas dalinis apmokestinimas pajamų mokesčiu.

3. Pateiktų prašymų fiziniai asmenys, neturintys gyvenamosios arba nuolatinės gyvenamosios vietos Vokietijoje, gali būti taip pat neribotai apmokestinami pajamų mokesčiu, jeigu jie gauna pajamas šioje valstybėje <...>. Ši galimybė taikoma, tik jei bent 90 % jų pajamų per kalendorinius metus apmokestinamos Vokietijos pajamų mokesčiu arba jei Vokietijos mokesčiu neapmokestinamos jų pajamos neviršija 6 136 eurų per kalendorinius metus; ši suma turi būti peržiūrima ir sumažinama, jei tai yra būtina ir atitinka padėtį rezidavimo valstybėje narėje. <...>“

3 EigZulG 1 straipsnis numato, kad asmenys, neribotai apmokestinami pajamų mokesčiu pagal EStG, turi teisę į nekilnojamojo turto subsidiją.

4 Pagal EigZulG 2 straipsnio 1 dalies pirmą sakinį ši subsidija suteikiama statant ar įsigyjant gyvenamąjį būstą nuosavame name Vokietijos teritorijoje ar nuosavame būste Vokietijos teritorijoje.

5 Pagal šio įstatymo 4 straipsnį teisę į nekilnojamojo turto subsidiją suteikiama tik tais kalendoriniais metais, per kuriuos gavėjai naudoja minėtą gyvenamąjį būstą asmeniniam gyvenimui. Ši subsidija taip pat galima suteikti, jei gyvenamajame būste nemokamai gyvena gavėjo šeimos narys.

Ikiteisminis procedūra

6 2000 m. balandžio 4 d. oficialiu pranešimu Komisija informavo Vokietijos Federacinę Respubliką apie savo abejones dėl EigZulG 2 straipsnio 1 dalies pirmojo sakinio suderinamumo su EB 18, 39 ir 43 straipsniais. Vokietijos Federacinė Respublika šį oficialų pranešimą atsakė 2000 m. gegužės 30 d. laišku.

7 2003 m. gruodžio 16 d. Komisija pateikė Vokietijos Federacinei Respublikai pagrįstą nuomonę, nurodydama imtis būtinų priemonių dėl atitikties per du mėnesius nuo jos gavimo. Kadangi Vokietijos valdžios institucijų 2004 m. vasario 17 d. laiške pateiktas atsakymas šią pagrįstą nuomonę Komisijos netenkino, ji nusprendė pareikšti šį ieškinį.

Dėl ieškinio

Dėl priimtimumo

8 Vokietijos Federacinė Respublika teigia, kad ieškinyje iš dalies nepriimtinas, nes oficialiame pranešime Komisija, vartodama terminą „Vokietijos mokesčių mokėtojas“, numatė tik Vokietijos

pilietyb? turin?ius asmenis, apmokestinamus pajam? mokes?iu. Tod?l Komisija negal?jo išpl?sti ieškinio dalyko taip, kad jis apimt? kitos pilietyb?s darbuotoj? pad?t?.

9 Šiuo atžvilgiu reikia priminti, kad nors tiesa, jog pagal EB 226 straipsn? pateikto ieškinio dalykas apibr?žiamas per šioje nuostatoje numatyt? ikiteismin? proced?r? ir tod?l Komisijos oficialus pranešimas, pagr?sta nuomon? ir ieškinys turi b?ti pagr?sti identiškais kaltinimais, vis d?lto bet kuriuo atveju šis reikalavimas nereiškia, kad j? formuluot?s turi visiškai sutapti, jeigu gin?o dalykas nebuvo išpl?stas ar pakeistas (šiuo klausimu žr. 2007 m. liepos 18 d. Sprendimo *Komisija prieš Vokietij?*, C?490/04, Rink. p. I?0000, 36 ir 37 punktus).

10 Be to, pagr?stoje nuomon?je turi b?ti nuosekliai ir detaliai išd?stytos priežastys, kod?l Komisija ?sitikinusi, kad atitinkama valstyb? nar? ne?vykd? savo ?sipareigojim? pagal EB sutart?. Kita vertus oficialiam pranešimui netur?t? b?ti taikomi tokie griežti tikslumo reikalavimai, tod?l j? b?tinai sudaro tik pirmoji trumpa kaltinim? santrauka. Taigi Komisijai niekas nedraudžia pagr?stoje nuomon?je detalizuoti kaltinim?, kuriuos ji jau bendrai nurod? oficialiame pranešime (žr. 1999 m. lapkri?io 9 d. Sprendimo *Komisija prieš Italij?*, C?365/97, Rink. p. I?7773, 26 punkt?).

11 Šiuo atveju, priešingai nei teigia Vokietijos Federacin? Respublika, iš oficialaus pranešimo neišplaukia, kad Komisija apribojo gin?o dalyk? tik Vokietijos pilie?i? pad?timi.

12 Iš ties?, pirma, šio pranešimo 3 punkte Komisija b?tent nurodo EStG 1 straipsnio 3 dal?, kuri pajam? mokes?io apmokestinimo tikslais numato fizinius asmenis, neturin?ius Vokietijoje nuolatin?s gyvenamosios vietos ir šioje valstyb?je nar?je gaunan?ius pajamas, neatsižvelgiant ? j? pilietyb?. Antra, šio pranešimo 5 punkte Komisija pabr?žia, kad, jos nuomone, subsidijos nekilnojamajam turtui neskyrimas asmenims, kurie juda tarp valstybi?, yra pagal EB 18, 39 ir 43 straipsnius nesuderinamas su laisvu asmen? jud?jimu.

13 Kadangi bylos dalykas nebuvo pakeistas ar išpl?stas ir oficialus pranešimas leido Vokietijos Federacinei Respublikai nustatyti b?tinus ?rodymus, reikalingus pasirengti gynybai, reikia atmesti pastarosios pareikt? prieštaravim? d?l priimtino ir pripažinti Komisijos ieškin? priimtinu.

D?l esm?s

14 Pirmiausia reikia nurodyti, kad 2006 m. sausio 4 d. laišku Vokietijos Federacin? Respublika informavo Teisingumo Teism? apie 2005 m. gruodžio 22 d. priimt? ?statym?, panaikinant? subsidij? nekilnojamajam turtui (Gesetz zur Abschaffung der Eigenheimzulage, BGBl. 2005 I, p. 76).

15 Šiuo klausimu pakanka priminti, kad pagal nusistov?jusi? teismo praktik? ?sipareigojimo ne?vykdydas turi b?ti vertinamas atsižvelgiant ? pad?t? valstyb?je nar?je, pasibaigus pagr?stoje nuomon?je nustatytam terminui, o ? v?lesnius pakeitimus Teisingumo Teismas atsižvelgti negali (b?tent žr. 2003 m. birželio 19 d. Sprendimo *Komisija prieš Pranc?zij?*, C?161/02, Rink. p. I?6567, 6 punkt? ir 2007 m. liepos 18 d. Sprendimo *Komisija prieš Graikij?*, C?26/07, Rink. p. I?0000, 6 punkt?). Kadangi aišku, kad šis ?statymas, panaikinantis subsidij? nekilnojamajam turtui, yra priimtas pasibaigus šiam terminui, ? j? nereikia atsižvelgti nagrin?jant š? ieškin?.

16 Remiantis nusistov?jusia teismo praktika, nors tiesioginis apmokestinimas priklauso valstybi? nari? kompetencijai, jos vis d?lto tur?t? j? ?gyvendinti laikydamosi Bendrijos teis?s (žr. 2005 m. gruodžio 13 d. Sprendimo *Marks & Spencer*, C?446/03, Rink. p. I?10837, 29 punkt?; 2006 m. spalio 26 d. Sprendimo *Komisija prieš Portugalij?*, C?345/05, Rink. p. I?10633, 10 punkt? ir 2007 m. sausio 18 d. Sprendimo *Komisija prieš Švedij?*, C?104/06, Rink. p. I?671, 12 punkt?).

17 Tod?l reikia išnagrinti ar, kaip tvirtina Komisija, EigZulG ir b?tent jo 2 straipsnio 1 dalies

pirmas sakinys riboja laisvą asmenų judėjimą bei sąsisteigimo laisvą, numatytus EB 18, 39 ir 43 straipsniuose.

18 EB 18 straipsnio, kuriame bendrai tvirtinta kiekvieno Europos Sąjungos piliečio teisė laisvai judėti ir apsigyventi valstybių narių teritorijoje, specialios normos yra EB 39 straipsnis, susijęs su laisvu darbuotojų judėjimu, ir EB 43 straipsnis, susijęs su sąsisteigimo laisve (žr. minėto sprendimo *Komisija prieš Portugaliją* 13 punktą; minėto sprendimo *Komisija prieš Švediją* 15 punktą ir 2007 m. rugsėjo 11 d. Sprendimo *Komisija prieš Vokietiją*, C-318/05, Rink. p. I-0000, 35 punktą).

19 Todėl visų pirma reikia nagrinėti, ar EB 39 ir 43 straipsniai draudžia tokius nacionalinės teisės aktus, šiuo atveju EigZulG 2 straipsnio 1 dalies pirmą sakinį, kurie nustato subsidijos nekilnojamajam turtui, kurią pagal šio statymo 1 straipsnį turi teisė neribotai Vokietijoje pajamų mokesčių apmokestinami asmenys, suteikimo sąlygą, kad pastatytas ar įsigytas gyvenamasis būstas asmeniniam gyvenimui būtų Vokietijos teritorijoje.

20 Šiuo klausimu reikia priminti, kad kiekvienas valstybės narės pilietis, nepaisant jo gyvenamosios vietos ir pilietybės, kuris naudojosi laisvu darbuotojų judėjimo teise ar sąsisteigimo laisve ir vykdo profesinę veiklą kitoje, ne rezidavimo, valstybėje narėje, atsižvelgiant į konkretų jo atvejį, patenka į EB 39 arba 43 straipsnio taikymo sritį (šiuo klausimu žr. 2006 m. vasario 21 d. Sprendimo *Ritter-Coulais*, C-152/03, Rink. p. I-1711, 31 punktą; 2006 m. rugsėjo 7 d. Sprendimo *N*, C-470/04, Rink. p. I-7409, 28 punktą ir 2007 m. liepos 18 d. Sprendimo *Hartmann*, C-212/05, Rink. p. I-0000, 17 punktą).

21 Be to, visomis Sutarties nuostatomis, susijusiomis su laisvu asmenų judėjimu, siekiama palengvinti Bendrijos piliečiams sąlygas visoje Europos Bendrijos teritorijoje vykdyti bet kokią profesinę veiklą bei draudžia priemonės, galinčias sudaryti mažiau palankias sąlygas šiems piliečiams, siekiantiems vykdyti ekonominę veiklą kitos valstybės narės teritorijoje (žr. 2005 m. rugsėjo 15 d. Sprendimo *Komisija prieš Daniją*, C-464/02, Rink. p. I-7929, 34 punktą; minėto sprendimo *Komisija prieš Portugaliją* 15 punktą; minėto sprendimo *Komisija prieš Švediją* 17 punktą ir minėto 2007 m. rugsėjo 11 d. Sprendimo *Komisija prieš Vokietiją* 114 punktą).

22 Nuostatos, kurios valstybės narės piliečiui kliudo arba jį atgraso nuo išvykimo iš savo kilmės valstybės siekiant pasinaudoti laisvu judėjimo teise, riboja šią laisvą, net jeigu jos yra taikomos neatsižvelgiant į atitinkamą darbuotojų pilietybę (žr. minėtą sprendimą *Komisija prieš Daniją* 35 punktą; *Komisija prieš Portugaliją* 16 punktą; *Komisija prieš Švediją* 18 punktą ir minėto 2007 m. rugsėjo 11 d. Sprendimo *Komisija prieš Vokietiją* 115 punktą).

23 Šiuo atveju EigZulG 2 straipsnio 1 dalies pirmas sakinys yra nepalankus neribotai pajamų mokesčių Vokietijoje apmokestinamiems asmenims, kurie ketina statyti ar įsigyti asmeniniam gyvenimui gyvenamąjį būstą kitos valstybės narės teritorijoje. Ši nuostata šiems asmenims neleidžia gauti subsidijos nekilnojamajam turtui, nors teisė į ją turi tokioje pačioje padėtyje pajamų mokesčių atžvilgiu esantys asmenys, kurie ketina statyti ar įsigyti gyvenamąjį būstą ir nusprendžia pasilikti ar įkurti gyvenamąjį vietą Vokietijoje.

24 Esant šioms aplinkyboms, kaip savo išvados 64 punkte teigia generalinis advokatas, ši nuostata turi atgrasantį poveikį neribotai pajamų mokesčių Vokietijoje apmokestinamiems asmenims, kurie pagal EB 39 ir 43 straipsnius turi teisę laisvai judėti ir nori asmeniniam gyvenimui pasistatyti ar įsigyti gyvenamąjį būstą kitoje valstybėje narėje.

25 Iš to išplaukia, kad subsidijos nekilnojamajam turtui skyrimą apribodamas tik neribotai pajamų mokesčių Vokietijoje apmokestinamiems asmenims su sąlyga, kad gyvenamasis būstas, pastatytas ar įsigytas asmeniniam gyvenimui, yra Vokietijos teritorijoje, EigZulG 2 straipsnio 1 dalies pirmas sakinyje gali riboti laisvą darbuotojų judėjimą ir sąsisteigimo laisvą, kuriuos numato EB

39 ir 43 straipsniai.

26 Tačiau iš nusistovėjusios teismo praktikos matyti, kad nacionalinės priemonės, galinčios apriboti galimybes pasinaudoti Sutarties garantuotomis pagrindinėmis laisvėmis ar naudojimais jomis padaryti mažiau patrauklų, gali būti leistinos, jeigu jomis siekiama bendrojo intereso tikslo, jos yra tinkamos šiam tikslui pasiekti ir neviršija to, kas reikalinga jo siekiant (bent žr. minėto sprendimo *Komisija prieš Portugaliją* 24 punktą ir minėto sprendimo *Komisija prieš Švediją* 25 punktą).

27 Šiuo atveju Vokietijos Federacinė Respublika teigia, kad EigZulG 2 straipsnio 1 dalies pirmame sakinyje nustatyta sąlyga yra pateisinama, nes ja siekiama skatinti gyvenamojo būsto statybą jos teritorijoje tam, kad būtų užtikrinta pakankama nekilnojamojo turto pasiūla. Tačiau bet kuriuo atveju ši sąlyga viršija tai, kas reikalinga numatytam tikslui pasiekti.

28 Iš tiesų tikslas patenkinti suinteresuotųjų asmenų gyvenamojo būsto paklausą būtų taip pat pasiektas, jei neribotai pajamų mokesčiu Vokietijoje apmokestinamas asmuo persikeltų į kitą valstybę narę, o ne pasilikti Vokietijoje (šiuo klausimu žr. minėto sprendimo *Komisija prieš Portugaliją* 35 punktą).

29 Iš to, kas minėta, išplaukia, kad EigZulG 2 straipsnio 1 dalies pirmas sakinyje yra EB 39 ir 43 straipsnių draudžiamas apribojimas, o Komisijos kaltinimas dėl atitinkamos valstybės narės nesipareigojimo, nustatytą šiuose straipsniuose, nevykdymo yra pagrįstas.

30 Antra, kalbant apie neribotai pajamų mokesčiu Vokietijoje apmokestinamus asmenis, kurie nėra ekonomiškai aktyvūs, dėl kaltinimo EB 18 straipsnio pažeidimu darytina ta pati išvada remiantis tais pačiais motyvais.

31 Todėl reikia konstatuoti, kad pagal EigZulG 2 straipsnio 1 dalies pirmą sakinį gyvenamajam būstui, esančiam kitoje valstybėje narėje, neskirdama subsidijos nekilnojamajam turtui, kuri suteikiama neribotai pajamų mokesčiu apmokestinamiems asmenims, Vokietijos Federacinė Respublika nevykdė nesipareigojimo pagal EB 18, 39 ir 43 straipsnius.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

32 Pagal Procedūros reglamento 69 straipsnio 2 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jeigu laimėjusi šalis to prašė. Kadangi Komisija prašė priteisti bylinėjimosi išlaidas ir Švedijos Karalystė pralaimėjo bylą, pastaroji turi jas padengti.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:

1. **Pagal Subsidijų nekilnojamajam turtui įstatymo (Eigenheimzulagengesetz) 1997 m. redakcijos, iš dalies pakeisto 2004 m. biudžeto papildymo įstatymu (Haushaltsbegleitgesetz 2004), 2 straipsnio 1 dalies pirmą sakinį gyvenamajam būstui, esančiam kitoje valstybėje narėje, neskirdama subsidijos nekilnojamajam turtui, kuri suteikiama neribotai pajamų mokesčiu apmokestinamiems asmenims, Vokietijos Federacinė Respublika nevykdė nesipareigojimo pagal EB 18, 39 ir 43 straipsnius.**

2. **Priteisti iš Vokietijos Federacinės Respublikos bylinėjimosi išlaidas.**

Parašai.

* Proceso kalba: vokiečių.